

Тищенко Ірина Олександрівна,
доцент кафедри загальноправових дисциплін,
кандидат юридичних наук, доцент
*(Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ)*

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Права, свободи і законні інтереси, які належать громадянам України, іноземцям і особам без громадянства як фундаментальний елемент їхнього правового статусу, що забезпечений відповідними гарантіями з боку держави, являють собою об'єкт адміністративно-правового захисту. Цей захист, у тому числі в адміністративно-правовому порядку, являє собою один із елементів забезпечення реальності прав особистості як ключової складової її суспільного становища, спрямованої на реалізацію соціальних потреб особистості в її відносинах з іншими особами, державою і суспільством в цілому.

Так, ч.5ст.55 Конституції України передбачає право кожного «захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань» будь яким не забороненими законом засобами. Право кожної людини на правову допомогу закріплено в ст.59 Основного Закону, але на сьогоднішній день механізм цих прав в повній мірі ще не налагоджений та вимагає удосконалення. [1]

Згідно ст. 7 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» безоплатна правова допомога-це вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права та свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Система складається з двох складових: 1.системи безоплатної первинної правової допомоги; 2. системи безоплатної вторинної правової допомоги. В ст.14 цього Закону передбачено коло осіб, які можуть бути суб'єктами права на вторинну правову допомогу, а це: особи, до яких застосовано адміністративне затримання; особи, до яких застосовано адміністративний арешт; особи, стосовно яких обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою; біженці та інші. Щодо суб'єктів надання безоплатної допомоги, то слід зазначити, що безоплатна первинна допомога надається фахівцями у відповідній галузі права, а безоплатна вторинна допомога надається виключно адвокатами, за призначенням центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги. [2,3] Як правило, первинна правова допомога надається шляхом надання правової інформації, консультації з роз'ясненням правових питань щодо складання заяв, скарг та інших документів правового характеру, а вторинна правова допомога передбачає захист від обвинувачення, здійснення

представництва інтересів осіб у судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування.

Поняття адміністративно-правового захисту законних прав, свобод і інтересів особи та громадянина являє собою сукупність застосовуваних в адміністративному порядку юридичних засобів, спрямованих на здійснення уповноваженими на те органами(посадовими особами), а також особами та громадянами відповідних процесуальних дій, які спрямовані на припинення незаконного посягання на права, свободи та інтереси громадян; ліквідацію будь-яких перешкод, що виникають при їх здійсненні; визнання або підтвердження, поновлення та примусове виконання прав, невиконаних або неналежним чином виконаних обов'язків .[4,с.403] Однак недостатня правова культура громадян, що сама по собі є також вагомим фактором виникнення адміністративно-правових спорів, повинна компенсуватись належним відношенням до них осіб, що є представниками державних органів, включаючи і надання правової допомоги, пов'язаною із роз'ясненням положень законодавства, що мають відношення до справи.

Таким чином, в сучасних умовах становлення України як демократичної соціальної правової держави механізм реалізації гарантій прав людини і громадянина потребують оновлення і вдосконалення. Досягти результатів в цьому напрямку можливо як шляхом підвищення правової культури населення, так і шляхом підвищення рівня правосвідомості та професійності державних службовців.

Бібліографічні посилання:

1. Конституція України від 28.06.1996 року. *ВВР України*.-1996.-№30.-ст.141
2. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 року. *ВВР України*. 2011. №51. ст.577.
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року. *Офіційний вісник України*. 2012. №62. ст.2509.
4. Аверьянов В.Б., Бояринцева М.А. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту. К. 2007.